Ч. 24. Львів, субота дня 1. лютня (19. сїчня) 1913. Річник XVII.

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“ виносить: в Австрії:

на цїлий рік . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границею:

на цїлий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів або 14 рублїв; з висилкою двічи в тижни 6 долярів або 12 рублїв; з висилкою що суботи 5 долярів або 10 руб. Поодиноке число по 10 сотиків.

Телєфон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християньско-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Руслановых псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5 год. по полудни. — **Редакция, адміністрация** і експедиция „Руслана“ при **ул. Хмельовского ч. 15, II поверх.** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского ул. Ягайлоньска.

Рукописи звертає ся лише а попередну засторогу.

Реклямациї лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ц ї 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і привітні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Тверезий голос в унїверситетскій справі.

(△) Переговори представників Укр.-рус. парляментарного Союза в справі засновин українъско-руского унїверситету у Львові викликали в останних тижнях в рускій і в польскій суспільности під впливом дневникарства доволї сильне заостренє. Однак мимо розгорячення умів, забираючи нераз голос в сій справі і то на основі певних документальних даних, старали ся ми оцїнювати сю справу предметово, з оглядом на культурні потреби українъско-руского народу, коли тимчасом инші голоси відзивали ся про сю справу більше з национального становища або із становища политичного успіху і придбаня. І можемо се зазначити з певним вдоволенєм, що наші предметові розвідки і статї подавані в нашій часописи не тілько осьвідомили нашу суспільність в унїверситетскій справі, не тілько подали нашим парляментарним представникам підвалини до основної оцїнки і оборони унїверситетского питаня, але звернули також бачність дневникарства руского иншых сторонництв на само єство і значінє унїверситетского питаня з науково-культурного становища. Проявили ся, треба зазначити з певним признанєм, погляди, що поквапність в справі унїверситетскій не тілько не потрібна, але може бути навіть некористна, бо тут також має примінене нїмецка пословица: „gut' Ding braucht Weile!“ А ще більше здїйсненю змагань до осягненя самостійного українъско-руского унїверситету у Львові може пошкодити яка небудь нетактовність з нашого боку.

Тим то з певною відрадою прочитали ми в 14. ч. „Дїла“ з 21. н. ст. сїчня с. р. передовицю п. з. „Пождемо“, в котрій зустрінули ми погляди такі, які ми від першого почину сеї справи обстоювали. Подавши звіт про стан переговорів і їх перерву з відомих уже нашій суспільности причин, пише між иншим „Дїло“ про дальше поступованє, якого треба би придержуватись в змаганях до осягненя наміреної цїли ось що:

„Рішитись на відповідну тактику і прикласти її як слїд, щоби відвернути вістрє, звернене проти нас, в бік противний — се наша задача найближших часів. Використанє вступуючих наших прав до теперішного львівского унїверситету, використанє до найдальших границь — стояти повинно на чолї нашої унїверситетскої програми на найближші роки. Що виконуванє сеї програми поставить до роботящости, витревалости й тактовности наших унїверситетских кругів — професорів і молодежи — вимоги труднїйші, ніж ті, які ставила наша унїверситетска тактика в останнім десятилїтю, се річ певна. Але проте — виконати сї задачі мусимо!“

Не будемо тут пригадувати всеї минувшини в змаганях о українъско-руский унїверситет, бо всї ті події ще вельми живо стоять в тямцї всеї нашої суспільности, але пригадаємо лише се, що всї ті змаганя ішли з окликом: борба о українъско-руский унїверситет.

В сій борбі попри великі жертви принесені і молодежию і нашою суспільностю зроблено не оден промах, не одну похибку, не одно занедбано, або не виконано з програми, яку уложено для змаганя до осягненя сеї високої цїли — сьвятині науки для укр.-руского народа. Не пора тепер говорити про минуле, але маючи на тямцї все те, що стало ся, або чого не зроблено і не виконано, дбаймо про будучину.

В передовицї „Дїла“ поставлена в кількох словах програма дальших змагань в унїверситетскій справі на найближші роки, а іменно, що до роботящости, витревалости й тактовности і професорів і молодежи. (підчеркненя ред. „Дїла“).

І справдї в тих трех словах містить ся, так сказавши, цїла програма, котру наші унїверситетскі професори, наша академічна молодїж (а також молоді кандидати, що вже є на становищах) і наша суспільність повинні виконати. Тепер для осягненя сего культурного огнища для укр.-руского народа повинна бути — робота (бо доси була лише борба), наукова робота і наших професорів унїверситету і академічної молодежи, витревалість в тій роботі, а в усїм тактовність.

Роботою науковою повинні наші професори зложити дальші докази культурного оправданя потреби такої сьвятині наук для нашого народа, викладами своїми загріти і одушевити акад. молодїж нашу до наукової роботи, до поглибленя знаня і тим зложити докази, що справа укр.-руского унїверситету є не политичним питанєм, але високо культурною і науковою потребою України-Руси. А що лише витревалість може довести нас до бажаної мети, про се не треба навіть теряти слів. Вчерашня статя надіслана в сій справі, вказала на потребу ревної працї наукової нашої молодежи, а ми до сего повторимо висловлюване нераз домаганє, щоби професорипосли не полишали своїх катедр, бож парляментарні ферії аж надто богато дають нагоди, щоби хоч вчасти відповісти обовязкам професорским і потребам молодежи для наукового образованя. Домаганє се висловив свого часу проф. др Зобків із Саравва в письмі зверненім до нашої редакциї, а також в „Дїлї“. Вказував він іменно на се, що на львівскім унїверситетї так мало руских катедр, а й ті в части стоять пусткою задля пословання двох професорів. Обидва згадані професори ще молоді люди, в повній силї вику, отже коли вже конче бажають бути послами, нехай же не занедбують і своїх професорских обовязків і з повним напруженєм сил також своїми викладами подбають о образованє акад. молодежи, а також зложать сим оден доказ більше культурної потреби такої сьвятині наук для України-Руси.

А попри наукову роботу професорів і молодежи і витревалість в тій роботї буде тактовність, поставлена автором передовиці „Дїла“ в програму на найблизші роки наших унїверситетских змагань, вельми могучим оружєм. Се витрутить противникам укр.-руского унїверситету вельми пригідну нагоду до зображуваня нашої суспільности, нашої молодежи чорними красками, недорослими і неспособними до вищої культури, бо треба було лише пильно слїдити за всїм тим, а можна вневнити ся, як противники укр.-руского унїверситету затирали руки не з одної похибки, неодного промаху і як се уміли в міродатних кругах вихіснувати на нашу шкоду і на ударемнюване наших змагань.

Окрім згаданої в горі передовиці замітна і знаменна появила ся і друга в ч. 16. з д. 23. н. ст. сїчня с. р. в „Дїлї“ п. з. „На ховзкій дорозї“. Ся передовиця, як з її закінчена догадувати ся треба, лише почин до дальших, бо автор її В. П. заповів, що до иншых трудностий в унїв. справі верне иншим разом але що доси не вернув, то й хочемо познакомити наших читачів з сею передовицею яко впливом холодного розуму і тверезого погляду. Може при писанію її схоплено автора за руки так, як свого часу пок. Волод. Барвіньского при статях „По процесї“ (1882 р.).

Обговоривши стан пересправ в унїв. справі, звертає ся автор до австр. правительства, котре нераз є um eine Idee zu spät, і вказує, що будучина монархії залежати ме в значній части ід сего огнища у Львові, до котрого звертали би ся очи в сеї укр.-рускої суспільности, а тим часом зведено сю справу з ясного і простого шляху на ховзку дорогу.

Дальший уступ (кінцевий) наводимо в цїлости. Ось В. П. пише так дальше:

„Се аксіома найпевнїйша в сьвітї, що ролю свою в процесї будованя українъскої на

І. Н. Потапенко.

Маленька гра.

(Дальше.)

— Гарний куток природи дістав ся моему приятелеви, Петрови Олексїєвичеви Обридлову! — на голос промовив подорожний, причім забув, що єго мова повинна бути для візника чужою.

— Та, важний пан — Петро Олексїєвич! — не в час потвердив візник.

— Як? Хиба він важний?

— А щож, хиба нї? Я думаю, що важний, коли має зо три тисячі десятин землї і на крупи млин, та не який будь млин, а з парою і овець зо пять тисяч, і табун коний та й чого иншого не мало!... Я думаю — важний!

— Гм!... Ось як! А я, признати ся, не знав, що він такий богач! — Ну, а жінка у него як? га?

— Жінка в него також... важна!

— Гарна?

— Чудо, яка гарна! І де лише такі жінки виводять ся, Господь єго знає! важна панна!

Під сю пору они вїздили в село. Кінь, в виду приближеня дому, прискорив кроку, завдяки чому вїзд подорожного не мав того сумного вигляду, якого можна було надїяти ся.

На самім початку сїльскої дороги, він повернув на лїво, і не без шику підїхав до сходів невеликого, одноповерхного дому, що стояв над самим ставком. Сонце вже зайшло. Була се пора дня, коли без сьвічок треба добре приглядатя ся предметам, щоби їх оглянути, а сьвічки запалювати ще рано. З глубини подвіря роздав ся зразу глухий, а опісля бішений лай собак. Здавало ся, що їх була там цїла череда, однак з воріт вибігли лише два величезні, кудлаті пси. Они пустили ся до воза з таким завзятєм, як би збирали ся від разу проковтнути і віз, і подорожного, і клячу, і візника.

— Щож, пане, будемо злїзати, чи нї? Дальше нїкуди їхати! сказав візник.

Але подорожний, розуміє ся, навіть не думав злїзати. Кудлакі собаки зосередили цїлу свою увагу саме на нім, вважаючи, імовірно, останну часть поїзду неінтересною. Єго положенє ставало глупим, бо він вже в такій неозначеній позициї пересидїв пять мінут, а між тим нїхто не виходив. Дім дїдича стояв неповорушно, а у вікнах було темно і не замічувано нїякого житя.

— Слухай, ти би зійшов на подвірє? — сказав він візникови.

— Та оно, можна навіть зійти! Чомуж не зійти? ! — відповів він, боязливо поглядаючи на собак, які вже хрипіли. Опісля звернув ся він до них: — Чого горло дерете? Не знаєте мене, чи що? Петра Очіпченка не знаєте? га?

Він злїз поволи з воза і енергічно вимахуючи батогом, пішов у ворота. Собаки лишили єго і вернули до гостя.

„Чорт знає, яке глупе положенє!“ — думав подорожний, — „преціньможе виявити ся, що анї єго, анї її нема дома! Ну, на весїлє там, чи що, відїхали сорок верст і будуть там сидїти тиждень!... Треба було написати. А преціньто вже місяць минув, як він запросив мене. Нїколи в житю не був я ще в положеню чоловіка, що сидить на возї, а на якого лають собаки“.

А собаки безнастанно дерли ся.

Вкінци Петро вийшов з воріт, а в слїд за ним явила ся прилично одїта жінка середних лїт, очивидно, ключниця. Она крикнула на собак, і прижмуривши очи почала уважно глядїти на подорожного.

— Вам треба пана? — спитала она, пересьвідчивши ся вкінци, що подорожний не належить до знакомих дому? — А пана нема. Він виїхав! А ви може п. Прасов, Никола Серґєїч? Пана Прасова велїв мій пан ждати!

— Так, я Прасов! Зловіть, будьте ласкаві ваших собак, бо они менї душу розривають!...

— Так прошу! Для вас приміщенє готове. Будьте спокійні, валїзу вам принесуть!...

Ключниця говорила вже ласкавим тоном, а подорожний радо пішов за її запрошенєм, розплативши ся зі своїм візником.

Они перейшли подвірєм і війшли до цїлком окремого партерового крила з трех комнат. Ключниця лишила гостя, а за хвилю якийсь неповоротний паробок, зі жмутом нечесаного волося на голові, принїс валїзу і заявив, що він призначений гостеви для послуги.

Прасов був вповнї вдоволений тими першими проявами гостинности. Засьвітили сьвічки, він обмив ся, переодїв ся і під той час дізнав ся від свого нового лякея, що Обридлов поїхав на рибний „заводъ“, в пяти верстах, і приїде нинї, що в дїдича двоє дїтий і що о осьмій годинї бував чай, при якім він стріне газдиню. Паробок, що зразу дивив ся з під лоба і не радо розставав ся зі словами, при кінци переодїваня розговорив ся і заявив:

— А ви будете красші від пана!

— Чи справдї так?

— Правда! І росту у вас більше і лицем ви чистїйші. А панї в нас дїйсно дуже гарна! Краса!

— Чув!

— Чули, а тепер побачите!

Одним словом він вже перейшов на фамілїярний тон, против чого, впрочім, Прасов не протестував. Єму се подобало ся, як щось нового, сїльского.

Точно о осьмій годинї єго завели до їдальнї.

Їдальня містила ся в загальнім, одноповерхнім домі, на долї. Кругла комната, окрашена дубом, з масивним, рівбленим буфетом (креденсом) з зеркальними дверцятами, з картинами на стїнах, що зображали рїжні припаси до їдла, з завішеною лямпою над столом. За округлим столом, накритим снїжнобілою скатертию і уставленим, шипячим

циональности, і тим самим ролю свою для держави, котра процес сей уможливить, українська висша школа зможе справдї сповнити єдино тілько під умовою, що се буде справдїшна, повноправна і повноважна висша школа. Справдїшний університет, який ясно сьвітив би наукою, який притягав би до себе очи мілїонів, який імпонував би, який міг би з виглядами на успіх підняти ся суперництва з університетами російскими. Якщо мав би се бути якийсь спеціяльний новотвір без назви, без відповідного вивінованя в наукові орудники, якесь недоношене „monstrum seu portentum“, що ще перед появою своєю на сьвітло дня вже викликує глум і насьміхи не тілько в наших русофільских кругах, але й в Росиї, то лїпше для нас і для держави таку ідею відразу закинути. Лїпше виждати до часу, коли буде можна заснувати дїйсний університет, лїпше обмежити ся на заповіженю пізнїйшого заснованя справдїшного університету, ніж творити таку „переходову стадию“, яка не тілько несла би із собою небезпеку вічної провізориї, а й небезпеку стати ся предметом ворожих глузовань.

„Але не тілько в сім небезпека.

„В засновку думки про „висше наукове заведенє“, яке в 1916 році мало би бути „віддїлене“ від теперішного львівского університету, лежить засновок вічного, або бодай довголїтного хирляцтва єго, внутрішної низшости, есенціональної недоладности і орґанічної безсильности єго. Що таке теперішні австрийскі університети? В чім їх наукова повага? Коли вже й лишити на боцї лїкарский факультет, про котрий тепер нема мови, то лишає ся єдино тілько фільософічний факультет, який представляє справдїшну позицию в науковій і культурній творчости народу. Бо факультети богословский і правничий — се в австрийских відносинах тілько заведеня для витворюваня більш-менш кваліфікованих урядників. Значіня культурного, наукового, национального у висшім розуміню сего слова, они не мають, або майже не мають. Коли говорить ся про університет, яко огнище культурної творчости і национальної думки, то має ся на увазї майже в правила тілько факультет фільософічний. І саме сего факультету ми не могли би поставити бодай через половину прилично, як би справа так пішла, як она намірена. Богословский і правничий факультет скласти — річ розмірно неважка. 1) Але фільософічний? Найменше трудностий преставляла би ще ґрупа предметів історичних і фільольоґічних. 2) Але всї инші предмети в разї раптового „віддїленя“ від єствуючого університету зовсїм неможливі. Чого тепер стоїть катедра фільософії без інституту для досьвідної психольоґії? Котрий доцент (нашої чи з иншої национальности) згодить ся викладати котрий небудь з природних предметів (ґеоґрафія, фізика, хемія, біольоґія, зоольоґія, ботаніка...) без відповідного ляборатора чи інституту? Се неможливе і виключене! Такий „ученый“ виставив би ся на сьміх перед науковим сьвітом, а слухачі єго були би заздалегідь засуджені на дискваліфікацию в своїх областях.

„Кінчимо. Супроти такого стану річий не тілько не може бути мови про принятє „заведеня“ в сформулованю кола польского, а навіть про принятє єго в тій формі, в якій ідея єго спершу виступила в сьвідомости наших заступників. Бо не може бути мови про дефінітивне „віддїленє“ нас від єствуючих, великим коштом побудованих, для університетскої науки абсолютно конечних інститутів, як довго таких інститутів, бодай в скромних розмірах, не дістане наша висша школа. До того часу наші доценти і наші студенти мусїли би мати sui generis сервітут на єствуючих інститутах при теперішнім університетї, сервітут уживаня їх поруч з польскими товаришами. І се незалежно від сего, чи в тім часї теперішний університет був би признаний вже чисто польским.

„До инших трудностий, які виринають при університетскій справі, вернемось другим разом. *В. П.*“

Автор сеї передовиці в „Дїлї“ покористував ся нашими замітками про наукове вивіноване університету укр.-руского лябораторіями, інститутами і т. п., без котрих наш університет був би засуджений на повне занидїне, був би деревом посадженим на камени. В переговорах про укр.-руский університет мабуть на се не звертали уваги або не доціпювали значіня і ваги для розвитку університету такого наукового вивінованя. Колиж піднесли ся голоси в сій справі, зрозуміла укр.-руска суспільність, що така полагода справи була би на превелику шкоду нашого народу і тому справедливо роздав ся оклик: пождемо. Лїпше виждати, підготовити потрібні сили, бож і з обсадою богословского і правничого виділу не булаб така легка справа, як думає В. П, бо і тут треба ще чимало наукової роботи, до якої накликує „Дїло“ в попереду згаданій передовиці. Так само і ґрупи фільольоґічних предметів не можна би в сій хвилї добре обсадити, а треба також підготовити добрі сили наукові.

Тимто справедливий поклик до наукової роботи і витривалости як наших унів. професорів (повинніб забратись і деякі ґімназийні до того), так і молодежи, а при тім в дальших змаганях для осягненя сеї мети буде також добрим середником поручувана в передовиці „Дїла“ тактовність.

З державної ради.

В продовженю II. читаня закона про пошести, п. Штарк зголосив резолюцию в справі урядженя лазничок в копальнях вугля.

Головний бесїдник „проти“ п. Габерман (ческ. автон. соц.) заявив, що єго сторонництво буде голосувати за законом, в надії, що власти льояльно переведуть єго приписи. Головний бесїдник „за“ п. Адлєр виступив проти нового відісланя предлоги до комісиї. Приступлено до голосованя.

В голосованю відкинено внесок п. Врубля в справі відосланя предлоги назад до комісиї. Опісля принято в II. читаню всї параґрафи переважно в формі правительственної предлоги. При § 1. відкинено додаткові внески пп. Левицкого і Лясоцкого, при § 27. принято поправку п. Гумера що до підвисшеня плати лїкарів. При § 36. (покритє коштів з державного скарбу) принято при останнім уступі поправку п. Лясоцкого, що правительство при появі або ширеню пошести має удїлювати убогим громадам, особливо в надграничних повітах запомог що найменше до висоти половини видатків, які мала би понести громада на основі заряджень, предвиджених в §§ 7. і 8.

При §§ 39. і 40. (карні постанови) принято поправки що до зниженя грошевих кар або арешту. При § 41. що до конфіскати і пропаденя предметів, принято внесок п. Лясоцкого, на основі котрого ся кара буде задержана лише на випадок обмеженя комунікациї з заграницею. Инші резолюциї предложено санітарній комісиї.

Звітник просив, щоби сейчас перейти до III. читаня. Підчас голосованя заявило ся 169 послів за, а 107 проти сего внеска. Внесок звітника не одержав отже вимаганої більшости двох третин. На основі правильника поставить предсїдник III. читанє на порядку нарад слїдуючого засїданя.

Другою точкою порядку вчерашного засїданя був звіт комісиї для справ державної служби в справі внесків що до управильненя службових відносин не кмайстрів, дозорців і аспірантів на дозорців в тютюневім зарядї.

Промовляв звітник Ґлєкль.

Підчас нарад над справою службових відносин персоналу в тютюневім зарядї представник правительства, шеф секциї Марек, заявив, що заходить засаднича ріжниця межи становищем правительства а комісиї, именно комісия домагає ся внесеня закона, правительство знова держить ся сего, що побори персоналу в тютюневім зарядї і єго службові відносини мають бути управильнені розпорядком. Шеф секциї виказував опісля, що доси зроблено для сего персоналу. Плати старших дозорчих орґанів доходять тепер до цифри поборів урядників XI. а навіть X. ранґи, а се відношенє буде на будуче для них ще корисшійше. Правительство намірює ще дальше полїпшити плати веркфірерів і веркмайстрів тютюн. заряду, відповідно до полїпшеня плат, які ухвалила палата для підурядників. Се полїпшенє не дійде вправдї до повної висоти, пропонованої комісиєю, все однак сей персонал буде лїпше плачений, ніж підурядники.

По короткій розправі, в якій брали участь пп. Фресль, Ґостінчар, Амншінер, Воднянскі і звітник Ґлєкль, ухвалено резолюцию комісиї, та резолюцию Ґостінчара з візванєм правительства, щоби дверникам фабрик тютюну признано титул підурядників. Резолюциї комісиї домагають ся: автоматичного авансу дозорців, 35-лїтної служби веркфірерів, та повного недїльного відпочинку.

Опісля переказано комісиям ряд правительственних предлог.

Міністер краєвої оборони відповідав на запити, між иншими на запит п. Трильовского в справі нешанованя руско-катол. сьвят в полку краєв. оборони ч. 36. в Коломиї. Міністер зазначив, що військова управа вповнї шанує релиґійні інтереси руско-катол. вояків і як найточнїйше заховує сьвята управильнені руско-катол. епископским ординаріятом.

П. Верстовшек (слов. люд.) поставив запит до міністра предсїдника, виводячи, що дотеперішнє поступованє великодержав причинило ся значно до прояснення (?) балканьскої справи, що здержало дальші непорозуміня. В теперішнім румуньско-болгарскім спорі є також обовязком Австриї оминати все, що було би занятєм односторонного становища.

Слїдуюче засїданє відбуде ся в понедїлок дня 10. лютня о год. 3. по полудни. На дневній черзї: III. читанє закона про пошести і II. читанє правительственного начерка в справі працї робітників по пекарнях.

——

Скарбова комісия радила вчера дальше над 4. роздїлом закона про особисто-доходовий податок. Слїдуюче засїданє нині.

Суспільно-політична комісия при полагодї внеска п. Смітки в справі усуненя робітничих книжок, приняла отсей внесок: В цїли заступленя робітничих книжок має бути зладжений начерк закона, який давав би певність ствердженя тожсамости особи і кваліфікациї.

Правнича комісия покінчила наради над §§. 6—8. адвокатскої ординациї.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всїх реставрациях, кавярнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Мир чи війна?

Турецка відповідь.

Конець-кінцем відповіла Туреччина на ноту великодержав. Вчера о год. 4. по полудни вручено турецку ноту австро-угорскому амбасадорови марґр. Палявічіньому. Туреччина в справі Адриянополя каже, що треба би повести границю для адриянопольского віляєту через Тунджу і в сей спосіб часть (!) Адриянополя дістала би ся Болгарам. Що до Еґейскіх островів жадає Туреччина, щоби чотири острови найблизші Дарданелїв остали при Туреччинї, а иншим островам треба надати таку самоуправу, яку має остров Самос.

Історія вручена ноти така: Нота мала бути вручена вже перед полуднем. Турецкий міністер заграничних справ був вже на дорозї австро-угорскої амбасади, коли нечайно задержав єго окремий висланник великого везира. Міністер повернув назад до Порти і ту зроблено деякі поправки в ноті. Аж о 4. годинї по полудни знова явив ся турецкий міністер заграничних справ у австро угорского амбасадора і вручив єму ноту.

Відповідь Порти предкладає віддане Болгариї правого берега ріки Маріци; щож до островів на Еґейскім мори, Порта полишає рішенє великодержавам, з виїмкою тих островів, які панують над Дарданелями. Порта висловлює бажанє, щоби великодержави сповнили свою обітницю і поспішили Туреччинї з ґрошевою помочию, а також щоби згодили ся на підвисшенє цла.

„Berl. Ztg. am M.“ доносить, що дирекция нїм. східного Банку одержала від управителя царгородскої філії отсю депешу: Відповідь Туреччини надсподївано успішна. Жертвує она Болгариї половину Адриянополя. Зачувати, що Туреччина жертвує Болгариї одну часть Адриянополя, а другу часть, в якій находять ся гроби султанів, лишає для себе.

Балканьскі відпоручники відкидають відповідь Порти.

З Льондона наспіла пізним вечером вість, що др. Данев заявив іменем балканьских відпоручників, **що відповідь Туреччини є неможлива до принятя.**

Представник Бюра Райтера подав до відома Данева сиґналїзований текст відповіди Туреччини на ноту великодержав. Данев іменем всїх відпоручників заявив, що ся відповідь не є того рода, щоби становила основу до нових мирових переговорів. Ми сказали, що Адриянополь і острови на Еґейскім мори мусять при нас лишити ся. Коли се не стане ся, нема потреби на ново зачинати мирові переговори. Крім того се відступленє мусить послїдувати перед новим почином ворожих кроків, бо перший стріл, який впаде, змінить наші условини. Відповідь Туреччини є не до принятя. Після зложеня сеї заяви відбув Данев конференцию з Ґреєм.

Виповідженє розєму.

Бюро Кореспонденційне звіщає: **Година 5. по полудни. Розєм виповіджено. Урядово оголошено, що союзні держави виповідають розєм з речинцем: четвер година 7. вечером.**

Отже супроти того **ворожі кроки розпічнуть ся в понедїлок о 7 годині вечером.**

Болгарска головна кватира не позволила дописцям заграничних часописий виїхати на поле бою. Правительство здержало рух поїздів під Адриянополем. Санітарний відділ мальтаньского чину відїхав вчера до головної кватири. Публика працала єго дуже горячо. Три лїкарі віддїлу одержали ордери.

В Льондонї.

Після інформациї Бюра Райтера кількох балканьских відпоручників остане в Льондонї, щоби бути в безпосередних зносинах з анґлїйским міністерством заграничних справ і амбасадорами. Кількох відпоручників прийме анґлїйский король дня 4. лютня на послуханю. Веніцельос повертає в суботу через Париж, Відень, Білгород до Солуня. Визначнїйші члени турецкого відпоручництва удали ся до Ґрея, щоби подякувати єму за гостинність і попертє зі сторони анґлїйского правительства.

Здогадують ся, що по одержаню дослівного змісту відповіди Туреччини, Ґрей запросить сейчас балканьских відпоручників ще на одну конференцию.

Балканьскі відпоручники повідомили представника Бюра Райтера, що Туреччина на полї бою буде мусїла підписати мировий прелїмінаріаж тодї зачнуть ся дальші переговори.

Бюро Райтера дізнає ся, що амбасадори на вчерашній конференциї радили над визначенєм границь будучої альбаньскої держави і над зміненим наслїдком зірваня мирових пе-

---

самоваром, посудиною, булкою, смитанкою, маслом, сидїла ґаздиня а разом з нею у високім кріслї з перекладиною — хлопчина чотирох лїт з привязаною до шиї серветкою.

Коли Прасов війшов до їдальні, задержав ся на порозї і прижмурив очи від яркого, білявого сьвітла лямпи.

Коли ще нїчого не розглянув ся, він мовчки поклонив ся і ждав першого слова ґаздинї. Але перше слово, яке він почув, було звернене не до него, але до хлопчика, що саме в ту хвилю подав ся цїлою своєю особою до посудини з молоком і мало що не перевернув її.

— Сиди, тихо, Володку, бо инакше тебе винесуть проч! — сказала она остро. У неї був співучий, низкий голос і чистий московский виговір. Она зараз таки звернула ся до гостя:

— Муж дуже утїшить ся вашим приїздом. Я думаю, що дорога вас втомила! Сїдайте, прошу! і пийте чай!...

Кажучи те, она між иншим подала єму руку і вказала місце против свого. Її тон був сухий, ввічливий і холодний і Прасову здавало ся навіть, що властиво для неї єго візита не дуже мила. Він почав відповідати їй в тім самім здержанім, офіциялнім тонї, при чім говорив про шабльонові річи, про повітові дороги і про ріжницю між їздою по зелїзних дорогах і по сїльских. Рівночасно він старанно оглядав ґаздиню.

(Дальше буде).

реговорів положенєм. Нараду над зміною політичного і економічного положеня, яка наступить наслїдком передачі союзним державам здобутих областий, відрочено до понеділка.

Що буде дальше?

Дипльоматичні круги уважають відповідь Туреччини дуже угодовою і думають, що вдоволить она великодержави. Однак думають також, що супроти виповідженя розєму, що змінило зовсїм положенє, ся відповідь остане без наслїдків, бо ворожі кроки зачнуть ся в понеділок о год. 7. вечером. Туреччина по виповідженю розєму не піде наступом, лише буде боронити ся, коли союзні держави єї нападуть. Однак є надія, що удасть ся повздержати новий вибух війни.

Домаганя Болгарії.

З Льондону прибув до Парижа болгарский мінїстер скарбу Теодоров. В розмові з редактором „Temps-a“ заявив, що Болгария жаждає воєнного відшкодованя. Болгария має 25.000 вбитих, наслїдком чого через 20—30 лїт буде мусїла їх родинам виплачувати пенсиї, що винесе около 5 мілїонів річно. Крім того Болгария держить під оружєм 360.000 жовнїрів. Туреччина, яка зневолює (?!) Болгарию держати свою армію на воєнній стопі, мусить заплатити кошти сего удержаня. Болгария заявила готовість приняти на себе сплату части турецкого довгу, але ся часть не може бути самовільно установлена Туреччиною. З трох мілїярдів турецкого довгу Болгария може обняти 400 мілїонів.

Великодержави супроти зірваня переговорів.

„Wien. Allg. Ztg.“ довідує ся з Льондону, що політичне положенє перейшло у вельми непевну стадию. Крок Болгариї наступив зовсїм ненадійно. Замітне, що навіть Ґрей, хоч є почесним предсїдником мировоï конференциї, не був перед тим повідомлений про крок балканьских відпоручників. Належить вичекати, який оборот возьмуть справи, але вже нині можна ствердити, що хоч перед тижнем була обава окремої акциї Росиї в Малій Азиї, то на разї нема страху що до сего, бо коли появили ся сї чутки, Ґрей виразно заявив росийскому амбасадорови в Льондонї, що військова акция Росиї в Малій Азиї може загрожувати безпосередно европейскому мирови, бо Нїмеччина не стерпіла би подібного кроку. Росийский амбасадор дав анґлїйскому мінїстрови запевненє, що Росия наразї (!!) недумаєпротаку акцию, однак в певних случаях, именно на случай несупокоїв в околицях, замешкалих Вірменами, Росия лише з трудом могла би зберегти невтральність. Вкінци стверджує „Wien. Allg. Ztg.“, що збори амбасадорів в Льондонї будуть дальше вести свої працї.

В статї інспірованій з міродатних кругів підчеркує „Loc. Anz.“, що великодержави не можуть признати условин балканьских держав, бо є несправедливі, однак рівночасно не думають вічно виступати з ініціативою, бо Туреччина мусить безуслівно виявити готовість до дальших переговорів. Безпосередне піднятє ворожих кроків не означувало би ще, що справа мира є погребана. Великодержави в случаю, коли балканьскі держави стоятиуть при зірваню мировоï конференциї, не зуміють запобігти новій війні і збережуть й на дальше роль невтральних видців. З піднятя воєнних кроків на Балканї не виходить ще небезпека загально-европейского заколоту, однак можливою є специяльна акция якоїсь великодержави, **чого Нїмеччина з певністю не стерпіла би.**

Сазонов про балканьску справу.

„Бирж Вѣдомости“ оголошують розмову свого співробітника з мінїстром Сазоновом. Мінїстер уважає альбаньске питанє за одно з найтруднїйших до розвязки, однак підчеркнув, що нїяка з балканьских держав не може приписувати собі прав трівкої овлади здобутих областий. Головною задачию росийского правительства є охорона славяньских інтересів. В справі Скутарі і Янїни Росия відограє другу роль, першу скрипку має Італія. Між Римом і Віднем в балканьскім питаню єствує окремий договір, навіть здобутє Скутарі Чорногорцями, а Янїни Ґреками не змінило би первісного пляну Італії і Австро-Угорщини. Альбаньска квестия є для Австро-Угорщини радше внутрішною квестиєю. З сею подією числить ся Росия і бажає усунути можливість европейского замішаня.

Непорозуміня між союзниками.

Білгородский дневник „Вечерние Новине“ домагає ся загального вицофаня сербского війска з лїнії Чаталджи, бо Болгари не є вірними союзниками, бо переговорюють поза плечами Сербії з Туреччиною.

НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Макария; римо-кат.: Ігнатия. — В неділю: руско-кат.: Евтимія; римо-кат.: *Пр. Д. Громн.*

— **До наших П. Т. передплатників** звертаємо ся з просьбою, відновити передплату на 1913. рік, і вирівнати залеглу передплату. Всїх довжників з 1912. р. повідомляємо листовно про висоту залеглої передплати і посилаємо їм чеки почт. щадн. до лекшої сплати довгу. Инакше будемо приневолені здержати їм дальшу висилку дневника і поступити так, як в листовній пригадцї зазначено. — *Адмінїстрация „Руслана“.*

— **Доповняючі вибори до сойму** покінчили ся цїлковитим погромом москвофільства. Висліди їх такий:

Турка. Мандат опорожнив ся по москвофілови бл. п. Ганчаковскім. Голосувало 169. Теодор Рожанковский одержав 134, а москвофіл Теодор Ґісовский 35 голосів. Вибраний п. Теодор Рожанковский, українець, судия з Боринї.

Яворів. Мандат опорожнив ся по бл. п. ґр. Ів. Шептицкім, Полякови. Голосувало 163. Іван Кохановский одержав 98, Ст. Ляховский, Поляк 55, Іван Дидьо, москвофіл, 10(!!). Вибраний п. Іван Кохановский, українець, судия з Краківця.

Камінка струмилова. Мандат опорожнив ся по бл. п. ґр. Ст. Баденім. Голосувало 220. Ґр. Г. Баденї одержав 156, др. Ст. Баран, Українець, 34, Мулькевич, москвофіл, 30. Вибраний Поляк ґр. Генрих Баденї.

Так отже здобули Українцї два нові мандати до сойму; один по москвофілї, другий по Полякови.

Український соймовий клюб числить тепер 16 членів (др. К. Левицкий, І. Кивелюк, З. Скварко, о. Нижанковский, два Старухи, Содомора, др. Петрушевич, др. Макух, Сандуляк, Винничук, Крисоватий, Кохановский, Рожанковский, др. Куровець, Думка).

Москвофіли, вибрані за бл. п. Потоцкого звузили свій стан посїданя до 5 членів (Дудикевич, о. Колпачкевич, Миронюк-Заячук, др. Король і Трач).

До сих доповняючих виборів привязували русофіли особлившу вагу. „Прикарпатская“ день в день гремїла про „перевѣсъ русской идеи въ народѣ надъ мазепинцами“, а „Галичанинъ“ писав дословно таке: „Пусть вконцѣ предстоящіе выборы докажуть, какой громадный перевѣсъ имѣетъ среди нашего крестьянства русская идея надъ мазепинскимъ лжеученіем“. І доказали...

— **В справі скликаня сойму.** Вчера відбула ся у ґр. Штирґка конференция Поляків в справі скликаня сойму для переведеня соймової виборчої реформи. Висліdом нарад є намір скликаня в найблизшім часї урядової конференциї, яка має заняти ся сею справою.

— **Заборона лїтаня.** Мінїстерство внутрішних справ в окремо виданім комунікатї визначило точно границї, в обсягу котрих можна перелїтати лїтаками. З обсягу тих границь вилучено як дуже важні стратеґічні точки части Тиролю, Каринтиї, Ґориции, Істриї, Дальмациї, цїлу Галичину і Буковину і східну часть Шлезка. Від тепер буде вільно лїтати лише військовим лїтакам.

— **Нове уладженє Червоного Хреста.** Досьвіди, які австрийске товариство Червоного Хреста зібрало в часї балканьскої війни, приневолили управу товариства приготовити нові зарядженя, конечно потрібні на випадок війни. Звісно, що на війнї військові лїкарі та цїлий військовий персонал доглядачів хорих мусить іти за армією. Треба отже їх сейчас заступити і то санїтарними віддїлами Червоного Хреста, зложеними із добровільно зголошених лїкарів та доглядачок хорих. Отсї нові віддїли, до участи в яких запрошує ся отсим цїле населенє, а головно австрийских жінок і дївчат, мають бути устроєні на взорець виправ, які австрийский Червоний Хрест висилав на поля війни на Балкан. Ся нова акция австрийского Червоного Хреста, піднята за почином мінїстерства війни, ставить товариство перед важне завданє. Оно підіймає ся єго однак охотно, з певним переконанєм, що широкі круги населеня Австриї з одушевленєм схотять вже в часї миру приготовляти ся до шляхотних вчинків чоловіколюбия і тим самим служити вітчинї в часї війни.

Товариство відзиває ся отсим до всїх не обовязаних до служби, однак ще охочих до того лїкарів та до наших жінок та дївчат, які хотять посьвятити ся високому завданю доглядання хорих, зголошувати ся з тим до товариства. Жінки і дївчата, очивидно, потребують вперед поважного фахового образованя, аби набути вправи в доглядї хорих. Таке образованє подає їм безплатно товариство Червоного Хреста в т. зв. курсах доглядачок хорих.

Нові добровільні санїтарні віддїли мають бути утворені в нутрі монархії, в місцях осїдку товариств Червоного Хреста, а опісля на візванє мають они відходити на поле битви. Там мали би отсї добровольні санїтарні віддїли, що будуть названі именем свого рідного міста, перебрати ранених, яких полишили санїтарні заклади (шпиталї і т. п.) поступаючої вперед армії. Армія мусить на кождий спосіб брати зі собою більшу часть полевих шпиталїв, військових лїкарів і санїтетів і може оставити за собою лише мале число резервових шпиталїв і належного до того персоналу. Останних власне лїкарів і доглядачів хорих, які самі могли би зробити що лиш найконечнїйше, сильно підперти в їх тяжкій працї — отсе є цїлею нових добровільних віддїлів лїкарів та доглядачок хорих, які має утворити австрийский Червоний Хрест.

Управа товариства пересьвідчена, що вже на сей перший поклик зголосить ся достаточне число лїкарів, досьвідчених у хірурґиї, які могли би стати провідниками таких віддїлів

Що до доглядачок хорих, то до ужитку на поле війни можуть бути записані, як добровільні доглядачки, лише такі жінки і дївчата, які в часї що найменше чотиротижневого курсу, оказали ся до того дїйсно придатними. Само собою зрозуміле, що не всї кандидатки уздібнені фізично і психічно до тої найтяжшої служби на поли війни. Панї, що до того зголошують ся, мусять наперед бути твердо переконані, що зможуть витревало зносити тїлесні умученя, а не утратять при тім здібности до працї. З того огляду рішила управа Червоного Хреста устворювати поодинокі добровільні віддїли, що найменше в четвертій части заводових доглядачок, яким розуміє ся, буде ся платити. Однак і ті панї, яких сили при всїм пожертвованю не вистарчають для служби на поли битви або які наслїдком родинних обставин не в силї оставити свого місця побуту, можуть брати участь в гуманній акциї; они можуть віддавати неоцїнені прислуги при доглядї хорих в родиннім краю. Вкінци панї, які і до того не придатні, можуть через збиранє грошевих жертв у своїх товариских кругах старати ся придбати засобів для Червоного Хреста і можуть тим способом зєднати собі вдяку вітчини. Як орґани Червоного Хреста у виконуваню своєї служби нїколи не питають ранених про народність або віроісповіданє, так і Червоний Хрест відкликує ся з поминенєм всїх тих питань до всїх добрих людий, що хотять єго попирати у благороднім дїлї, без ріжниці народности і віроісповіданя. Так може кожда жінка, кожда дївчина, здорова на душі і тїлї, служити вітчинї!

Зголошувати ся треба: у Відні: до управи товариств Червоного Хреста для Низшої Австриї I. Milchgasse 1; на провінциї: до управи краєвих товариств.

— **Русофільский замах?** З Нового Санча доносять: Вчера переходила Ягайлоньскою улицею військова патруля 32. п. п., коли нараз якийсь чоловік з поза угла дав два стріли до патрулї, які однак нїкого не влучили. Злочинець втїк: здогадують ся, що був сеодин із русофілів.

— **Хто заповнює тюрми в Росиї?** Як звісно, з нагоди 300-лїтних роковин династиї Романових заповідають росийскі часописи помилуваня. Тепер доносять, що мінїстерство внутрішних справ опрацьовує спис засуджених адмінїстрацийно, яких має обняти будуче помилуванє. Доси начислено їх поверх 6.000, в сім числї половину становлять робітники і студенти.

— **Зудар кораблїв.** З Гавру доносять, що одної нодїшної ночи зударив ся кола рога Лягакве корабель „Fryne“, що плив з Альжиру, з нїмецким кораблем „Paniani“, який плив в Гамбурґа до Вальпарайсо. „Paniani“ затонув. Чотири особи з єго залоги схоронило ся на поміст корабля „Fryne“; 30 осіб затонуло.

— **Нагорода Нобля.** Межипарляментарна мирова ґрупа шведского парляменту в Штокгольмі ухвалила предложити комітетови нагород Нобля, бельґийского сенатора Ляфонтена, як кандидата сеї нагороди. Праске „Pravo lidu“ доносить, що мирову нагороду Нобля одержав проф. др. Масарив. Цїкаве, чим саме заслужив ся проф. Масарик коло „мира?“

— **Реформи в папскій почетній сторожі.** З Риму доносять, що Ватикан з огляду на одадність зреформував значно свою почетну сторожу. Она складала ся виключно з римских патрициїв, які одержували за свої чинности плату. Отже тепер для заощадженя сего видатку, буде допущена до сеї сторожі католицка шляхта з цїлого сьвіта, лише не буде мати нїяких поборів.

— **Тайна телеґрафічка стация.** Градецкі дневники доносять, що на криші тамошнього костела Єзуїтів відкрито тайну стацию телеґрафу без дроту. Була се стация, при помочи якої Єзуїти в Градцї порозумівали ся з Єзуїтами в инших частях Австриї. З оглядом на се, що бездротні телеґрафи є державним монополем, мінїстерство війни приказало сю стацию замкнути.

— **Суфражистки** дають знова про себе знати. Як доносять з Льондона, прибула онодї до парляменту депутация суфражисток, зложена з 20 осіб, яка хотїла бачити ся з мінїстром скарбу Лльойдом Ґеорґом. А що мінїстер не явив ся, суфражистки устроїли демонстрацию. Прийшло до бійки з полїцией, підчас якої арештувала полїция кілька суфражисток, між ними також їх провідницю панну Друммонд. Суфражистки демонстрували дальше по улицях і повибивали шиби в многих домах, між иншими також в будинку „тов-а Гамбурґ-Америка“. Шкоди, заподіяні суфражистками, обчисляють на кільканайцять тисяч корон. Побоюють ся дальших несупокоїв.

— **Хто марнує неужитки,** замість зложити їх на У. П. Т., марнує загальне добро.

— **Висліджене убийників.** В Облазниці коло Журавна убили, як ми недавно доносили, в цїли грабежи, опришки власника дібр Альбрехта Зелїба. Убийники забрали коло 400 К готівкою, векслї з підписом Зелїба і вартісні папери. Онодї явив ся на місци злочину слїдчий судия зі Стрия радник Тишковский, інспектор львівскої полїциї Пшестшельский і інспектор львівскої полїциї Дорф і вислїдили убийників. Відставлено їх до вязниці в Стрию. Є се: Лейба Меркзамер і Мойше Меркзамер з Жирави, Рафаїл Гінсберґ з Журавна і Шльома Фінклєр з Нового Села. Судия впав на слїд, що они допустили ся перед тим обману на шкоду Зелїба. Зазначити тут треба, що всепольскі часописи вказували на доокресних селян, яко на убийників.

Оповістки.

— **Львівский руский театр** дасть вистави: В Калуши в суботу 1. лютня „Ева“; в Станїславові в понеділок 3. лютня „Ева“, в второк „Сонце Руїни“, в середу 5. лютня опера „Кармен“; в Коломиї в четвер 6. лютня „Ева“.

— **З Дирекциї прив. українськоï ґімназиї в Рогатинї.** Ізза недостачи місця і переповненя в ґімназиї не буде Дирекция принимати нових учеників до заведеня. — *Дирекция.*

— **Із Станїславова.** Загальні збори Тов-а „Родина“ в Станїславові відбудуть ся в понеділок дня 10. лютня в льокалї товариства при улицї Ґолуховского ч. 4.

— **З Яворова.** Філія товариства „Жіноча Громада“ в Яворові глядає учительки до веденя захоронки, найрадше особи старшої, обізнаної з веденєм подібної институциї, почавши від 1. цьвітня 1913. р. на цїлий рік. Платня після умови. Зголошеня враз з відповідними сьвідоцтвами просимо слати по конець лютня на руки секретарки. За Видїл: *М. Яремова*, предсїдателька. *Ст. Чайківска*, секретарка.

— **З зелїзниць.** Дня 4. лютня 1913 о год. 9. відбуде ся в товарових магазинах стациї в Стрию прилюдна лїцитация невідобраних товарів, як: фіґи, оцет, муштарда, тутки цигаретові, сїрники, сьвічки, мітли, лїнолєум, скіра і т. п. о скілько сих товарів до того часу не викуплять.

Наука, умілість і письменьство.

Весільня ніч. Наклад автора. У Львові 1910.

Доперва тепер можем згадати за ту книжочку. Трудно було її добути. Не велика, правда, шкóда з того опівнення. Але зовсім годї змовчати. Показує тота „нічка“, будь що будь, нового поступника, що хотів конче появити книжочку, щоби виявити свою бистроту і стати невимовно славним. Ціла книжочка така марна, така нїкчемна, така підла, що ледви можї дочитати.

З початку автор не підписав свого назвища; але ми читаючи тую нездаль, до разу догадались, що се Лукіян Недотепа. В тім то літературнім поскрібку тільки нанагромаджено дурної злости, плетениць і зависти, що дійсно бачимо, яка то любов окриляє Лукіяна і єму подібних поступників. Ненавидять релїґію, ненавидять обряд, ненавидять все, поганять все та відай лише свої криві ріжки високо цінять.

Лукіян в своїм поскрібку розказує, що ві Львові не вміли єго оцінити, він не міг одержати премії за свій труд, тож із своїми „віршами“ виїхав на Україну в Київ і там перед літератами читав свою „талановиту“ річ. Тамошні літерати однакож єго „Весільної ночи“ не узнали за гідну до публїкациї, що Лукіяна не звичайно обидило. Именно розсердив ся він на одного літерата, котрого тут в Галичинї народовці почитали і почитають яко одного з найбільше заслужених літератів, що вже від 1868. р. будив у нас жизнь народну. Він представляв собі мабуть того літерата зовсім инакше, думав, що той літерат стрінє єго в козацкім вбраню та буде перед ним садити „щупака“. А то, бачите, чоловік, що мабуть забув, як танцював, таж він вже тогдї, нїм Лукіян народив ся, заслужив собі на вічну славу і вдяку у свого народу, а і тепер яко більше нїж 74-лїтний старик працює невтомно для свого народу не пустомельством, а добрим, трівним зерном словесним. Коли-ж той літерат не похвалив Лукіяна „віршодрантя“, так було за сказану правду з вдячности лише поцїлювати руку великого, чесного чоловіка. Та страшна злість обхопила Лукіяна. Тож вернувши назад до свого осїдку він в своє віршодрантє всунув злосливу згадку про него. Тим він свою „Весїльну нїч“ думав зробити дуже славною.

При нагодї довідалисьмо ся, що Лукіяну не брак гумористичного концепту. Так н. пр. сли хто зове ся Василь, то сатирично єго ваіменує ся „Базюнцьо“ — вправдї не єсть то ориґінальний концепт Лукіяна, тілько з великою радостию повтаряний, але „догориножно“ мудрий і чисто „по вкраїнськи“ в язицї декотрих наших „Українців з-над Полтави або Помийної ріки“. Та ба! на кінци вийшло найлучше. Свого назвища не виявив Лукіян Недотепа нїгде. Здалось нам, що не виявить, мабуть стидає ся... Аж тобі на! на самім кінци находим: Автор книжки називає ся Іван Левицкий. Ото ж Лукіян Недотепа покарав звісного писателя тим, що своє віршодрантє підписав єго іменем і назвищем. Міг, правда, підписати инакше, як пр. Пархим Шеревертень, Ничипір Байтала або Гринь Хрунько — та, бачите, сї порекла могли-б в дечім пригадати єго справжню особу — тож вилабудав ся з тої біди, поклав Іван Левицкий, тай прав! Видко небезпечний сатирик... великий, гей тот кае, як заяць сидячий.

Ті наші маленькі поступники заєдно горячкують, їх томить мрійка, що они великі. А бавлять ся, як старі баби, в плетениці, котрі хотїли-б передати світови. Плетениці такі можуть инодї займавими бути в кавовім кружку для баб, та шкода було їх печатати: лучше було „Весїльну нїч“ сховати „мишам на снїданя“, а гроши, що пішли на печатанє того віршодрантя, лучше було „по народному звичаю“ пустити на пропиток.

Р.

Всячина.

— **5 мілїонів за лїчничий середник на грузлавку.** Новойорский мілїярдер, банкер Фінлє, обіцяв дати нїмецкому лїкареви, др. Фрідманови, 5 мілїонів корон за те, коли сей приїде до Америки і вилїчить там єго зятя Паріса з грузлавки. Др. Фрідман мав винайти середник на лїченє сеї недуги. Фінлє переписував ся з лїцарем кілька тижнїв — скінчило ся на тім, що Фрідман має одержати 5 мілїонів лише тодї, коли на 100 недужих на грузлавку, вилїчить 95, межи якими буде і Паріс. Коли би се єму не удало ся, одержить винагороду лише в сумі кількасот тисяч корон. Паріс одружив ся перед двома роками, мав тодї 24 роки і був вповнї здоров, а від кількох місяцїв боре ся зі смертию в санаториї.

— **Найбільший панцирник на сьвітї** зачато саме будувати в Японії на варстатах Куре. Буде він мати 30.500 тон поємности. Розміром великана відповідати ме калїбер єго армат. Именно 8 найбільших гармат сего „super-дреднавта“ мати ме калїбер 58·1 цм. Кулї викидані з тих армат важуть 846 клґ., а самі гармати — як надіють ся їх будівничі — будуть могли дати 250 стрілів, заки стануть непридатними до дальшого ужитку.

— **Женщини на нїмецких унїверситетах.** В зимовім півроцї 1912/13. р. було записаних на поодиноких видїлах 3.213 студенток, або 418 більше, чим в півроцї 1911/12. р. В числї 3.213 переважають нїмецкі горожанки, бо є їх 2.900. Прочі походять з заграниць, головно з Росиї (одна третина) і з Америки (одна четвертина). Зазначити треба, що до віроісповідання перевисшають протестантки і жидівки, бо католичок є всего 18 прц. Учащанє на поодинокі видїли є вельми нерівне, що поясняє ся виглядами, які мають академічно виобразувані женщини в пізнїйшім житю. Головну часть студенток становлять слухачки фільософії, фільольоґії, істориї, математики і природописних наук, в загальнім числї 2.337. Є се майже виключно кандидатки на учительки середних шкіл. Відтак найбільше женщин посьвячує ся медицинї, именно 702. Правничим і теольоґічним (протестантским) наукам віддає ся лише 47, зглядно 11 студенток. Се поясняє ся тим, що карієра в тих званях, головно в адвокатскім, є поки що ще для них неприступна. Крім висше згаданих звичайних студенток, було записаних на поодинокі видїли 1.722 госпітанток, так, що загальне число образуючих ся на нїмецких унїверситетах женщин виносить 4.935.

Телєґрами

з дня 31. сїчня.

Відень. Онодї прибув до Відня предсїдник угорских мінїстрів, Лукач, і конферував зі спільними мінїстрами. В злуці з сею конференциєю кружляють чутки, що правительство Лукача задумує перевести ще виборчу реформу і реформу правильника на Угорщинї, а відтак нові військові кредити, які будуть предложені в цьвітни делєґациям. Кромі звичайних військових кредитів виступить правительство з домаганєм кредитів на будову нових дреднавтів і на побільшенє військових залог в пристанях Дальмациї.

Відень На вчерашнім засїданю нїмецко-народного союза постановлено внести резолюцию або в скарбовій комісиї, або в повній палатї з візванєм до соймів, щоби надвижки з нових податків ужили до управильненя плати учителїв.

Льондон. (ТКБ). „Times“ доносить, що анґл. буджет фльоти з 1914 р. буде менше більше о два мілїони фунтів штерлїнґів висший.

Букарешт. (ТКБ). Протокол списаний румуньским послом Мізу і Даневом в справі домаганьь Румунії і уступок Болгариї, підписали оба відпоручники і вислали до Букарешту.

Будапешт. „Bud. Hirl.“ доносить, що Румунїя робить приготовленя до уоруженя резервістів з 1904 р.

Відень Тутешні дипльоматичні круги не думають, щоби мало прийти до болгарско-румуньскої війни, бо Болгария остаточно уступить.

Царгород (ТКБ). Начальний вождь болгарскої армії, Савов, повідомив телєґрафічно Магмуда Шефкета пашу, що наслїдком перерваня мирових переговорів в Льондонї розєм кінчить ся в понедїлок о 7. год. вечером. Магмуд Шефкет паша відповів, що приймає се до відома.

= **Хто ще не має** образа Візд Б. Хмельницкого до Києва“ зволить ласкаво поспішити ся з замовленєм. Цїна: К 10 (люксусове К 16 на вичерпаню) пересилка К 1·20. Відповідні рами зі склом, оправою і опакованєм: сальонові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, специяльні К 28. Замовляти на адреси: І. Павлик або М. Кривецкий, Львів, Ринок 10, а також „Сокіл-Батько“ Львів, Руска 20. Полекші в сплатах.

З днем 1. лютня с. р. отвирає
господарско-торговельна спілка
„Злука“
склад рільничих знарядів, всякого рода добірного насїня, штучних навозів і т. д.
в Станїславові ул. Галицка.
Братя Хліборооби Станїславівівщини, купуйте всьо, чого Вам треба, тільки в „Злуцї“ — бо в тім Ваша користь!!
491(10)

КІНО „КОПЕРНІК“
Sans-Rival
ул. Коперника ч. 9
у Львові.
Представленя відбувають ся щоденно від год. 4 до 11. В неділї і сьвята від 3 до 11.
— — **Добірна програма.** — —
489

!!! Купуйте !!!
одобрений Радою шкільною краєвою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василия В.“ в Жовкві підручник
д-ра Богдана Барвіньского п. з. *„Оповіданя з рідної істориї“.*
Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстраций (числом 53) на кредовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего **2 К 20 с.**
Сей підручник є першим підручником рідної істориї для руских середних шкіл і дає шкільній молодежи вперве повний образ нашої бувальщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників I. кляси середних шкіл, але пренедостачі иншого підручника й для учеників висших кляс, для руских видїлових шкіл, для семінарий і лїцеїв та до кваліфікацийних іспитів на народних і видїлових учителїв.
Надає ся він до науки в дівочих та хлопячих бурсах і институтах, а ізза своєї приступности також для наших **читалень, для селян і міщан.** З хісном може повчити ся з него нашої істориї й **кождий осьвічений Русин,** що не має часу розчитувати ся в обємистих книжках.
У Львові набувати можна в Книгарнї „Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ринок 10

Іконостас на продажу!
В Ріпнику в старій церкві є іконостас 6½ м. широкій, а 5¼ м. високий з прехорошою і дуже старинною різьбою, виконаний точно після нашого образу, зі всїма образами і 3 дверями, но за малий до нової мурованої церкви нашої, проте спродасть ся его дешево кождого часу. — *О. Мерена* парох, почта 492(2) Лончки коло Фриштака.

Асекуруйте своє майно від огню
в „Днїстрі“!
Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цїлого народу.
Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в рускім товаристві взаімних обезпечень
„ДНЇСТЕР“
Нема жадного иншого руского товариства асекурацийного, тільки один
„ДНЇСТЕР“
„ДНЇСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя **селяньских будинків.**
„ДНЇСТЕР“ звертає кождорічний **чистий зиск** своїм членам; на рік 1911 виносить зворот 10%.
„ДНЇСТЕР“ оцїнює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісиї запрошує все двох господарів на оцінителїв.
„ДНІСТЕР“ дає підмоги **руским школам і бурсам,** де виховують ся селяньскі дїти.
Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всїх великих Банках і в Товаристві взаімного кредиту „Днїстер“.
Власні фонди „Днїстра“ виносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.
„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на житє у всїх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).
В „ДНІСТРІ“ можна обезпечати від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслї за дешевою оплатою премії.
Адреса „Днїстра“: Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Накладом Piusvereiп-у появили ся гарно виконані **ілюстровані переписні листки** з малюнками артиста-маляра Асмана, які представляють найбільше займаючі сцени з другої турецкої облоги Відня.
Сї листки висилає
Kanzlei des Piusvereines,
Wien, I. Bäckerstrasse 9.
по 1К 60 с за серию (20 листків) разом з почтовою оплатою. Поодинокий листок коштує 10 сот. Замовленя належить висилати на висше згадану адресу.

Поручаємо книжку: *О. Стефан Билиньский:* **„Материялїстичний сьвітогляд в кругах шкільної молодежи, єго причини і наслїдки“.**
Ціна 50 сот. (почтова оплата 5 сот.) Набувати можна в книгарнї Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, або у автора, катехита ґімназиї в Жовкві.
Чистий дохід на „Ювілейну Захоронку ім. о. Маркіяна Шашкевича в Яворові“.

Приймає ся передплату на
„Письмо з Просьвіти“
на рік 1913.
Орґан Тов. „Просьвіта“ є необхідним провідником в просьвітно-орґанізацийних справах. **„ПИСЬМО з ПРОСЬВІТИ“** виходить раз на місяць в обємі 32 стор. друку і містить: 1) статї в справах орґанізациї просьвітної роботи; 2) статї на ріжнородні теми відносно народної осьвіти і виховання; 3) огляди просьвітно-орґанізацийного руху на всїх українських землях; 4) огляди просьвітно-орґанізацийного руху серед чужих народів; 5) огляди дїяльности Головного Видїлу Тов. „Просьвіта“ єго філій і читалень; 6) огляд популярних видавництв; 7) інформацийний віддїл в справах просьвітно-орґанізацийних.
„ПИСЬМО з ПРОСЬВІТИ“ є конечним в руках кождого громадяньского дїяча і робітника на народній ниві; орґан Тов. „Просьвіта“ мусить находити ся в кождій філії і читальні „Просьвіти“, єго повинні передплачувати усї инші народні орґанізациї.
Адреса Редакциї і Адмінїстрациї: Львів, ринок ч. 10.
В адмінїстрациї можна набути по цїні 3 К за примірник брошуровані річники „Письма з Просьвіти“ з рр. 1909, 1911 і 1912. 469(7)

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского у Львові.